

Spremembe in dopolnitve Zakona o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov

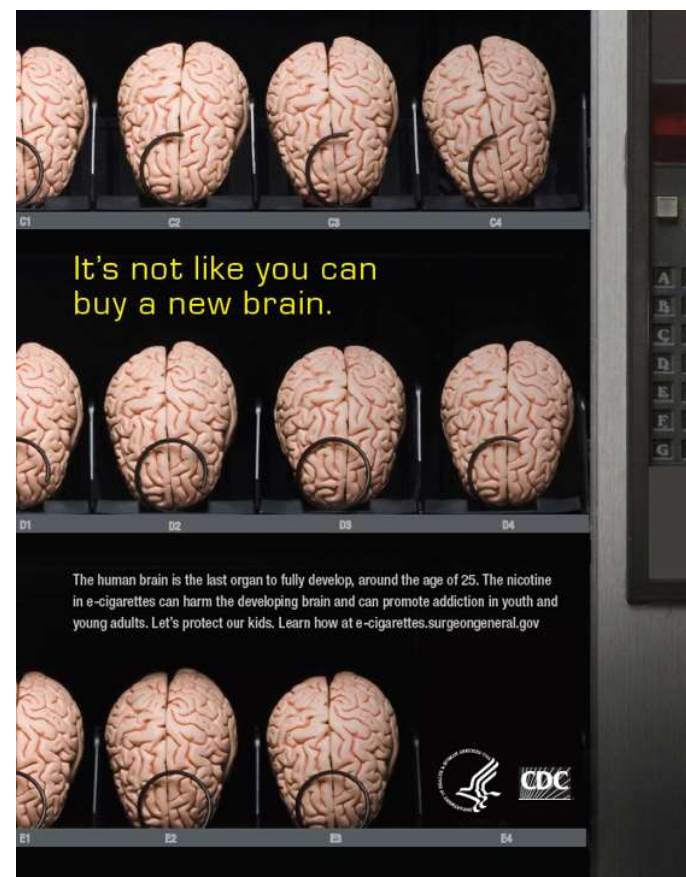

Vesna Marinko, Direktorat za javno zdravje, Vodja Sektorja za krepitev zdravja in preprečevanje odvisnosti

Pomembna dejstva

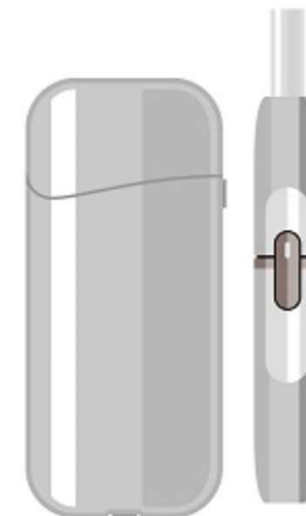
- Kajenje škoduje tako rekoč vsakemu organu v človeškem telesu.
- V Sloveniji je tobak vodilni preprečljivi dejavnik tveganja za prezgodnjo smrt in za izgubljena zdrava leta življenja.
- V Sloveniji kadi približno petina odraslih prebivalcev.
- V povprečju letno zaradi bolezni, ki jih pripisujemo kajenju, umre približno 3100 prebivalcev, kar pomeni skoraj 9 smrti dnevno ali 60 vsak teden.
- Nikotin je psihoaktivna snov, ki močno zasvoji, mladostnika lahko že po nekaj dneh ali nekaj pokajenih cigaretah. Nikotin moti zdrav razvoj možganov.
- Arome v tobačnih in povezanih izdelkih povečajo njihovo privlačnost.

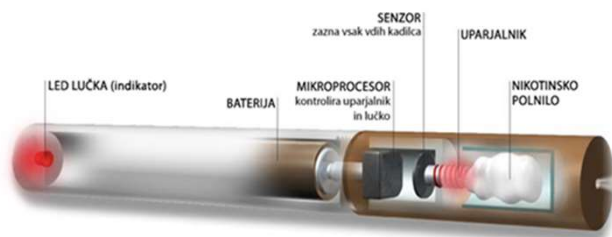

Novi izdelki

Tobačni izdelki za segrevanje

Elektronske cigarete z nikotinom in brez

Nikotinske vrečke

Cilji novele zakona

- Ustrezno usklajevanje nacionalne zakonodaje s pravnim redom EU
- Uresničevanje Strategije za zmanjševanje posledic rabe tobaka Za Slovenijo brez tobaka 2022-2030, katere ključni cilj je, da Slovenija leta 2040 postane družba brez tobaka
- Zaščititi vse, predvsem pa otroke in mladostnike pred poseganjem po novih navidezno privlačnih, a zdravju hudo škodljivih izdelkih
- Vzpostaviti zakonodajne okvire, ki bodo omogočili boljši nadzor in doslednejše sankcioniranje kršitev predpisov s tega področja
- Prispevati k boljšemu zdravju ljudi in vzdržnosti zdravstvenega sistema v prihodnosti.

Vrste sprememb ZOUTPI

- Dopolnitve ZOUTPI v skladu z novo Delegirano Direktivo Komisije (EU) 2022/2100 glede umika nekaterih izjem v zvezi z ogrevanimi tobačnimi izdelki
- Omejitev arom v elektronskih cigaretah in izenačitev obravnave elektronskih cigaret z nikotinom in brez nikotina
- Odobritev novih tobačnih in nikotinskih izdelkov
- Prepoved kafilnic
- Dopolnitve ZOUTPI zaradi učinkovitejšega izvajanja

Nova Delegirana direktiva

- 23. novembra 2022 je v veljavo stopila nova delegirana **Direktiva Komisije 2022/2100** glede umika nekaterih izjem v zvezi z ogrevanimi tobačnimi izdelki
- Po novem tudi **ogrevani tobačni izdelki ne bodo smeli imeti značilne arome** (npr. aroma sadja, začimb, zelišč, alkohola, bombonov, mentola ali vanilje) **ali aromatičnih snovi** v katerikoli od njihovih komponent, ali kakršnekoli tehnične značilnosti, ki omogočajo spreminjanje vonja ali okusa ali jakost dima, **kot to že sedaj velja za cigarete in tobak za zvijanje**

Slikovna opozorila

- Na embalaži ogrevanih tobačnih izdelkov bodo natisnjena **zdravstvena opozorila s fotografijami** (enako kot za cigaretno škatlice) in številko za opuščanje kajenja **080 2777**

Učinkovitejše izvajanje ZOUTPI

- **Nadzor** nad prepovedjo prodaje na daljavo/ preko interneta, poleg TIRS, dodeljen **tudi FURS za pošiljke iz tretjih držav**
- **Prepoved prodaje in uvoza tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov s strani posameznikov**
- **Prepoved prodaje s strani posameznikov**

Globe za posameznike:

- 125 EUR če kadi tam, kjer je prepovedano
- 125 EUR če uvaža tobačne in povezane izdelke iz tretjih držav
- 3.000 - 5.000 EUR če oglašuje ali promovira izdelke, vključno z brezplačnim ponujanjem izdelkov
- 3.000 - 5.000 EUR če prodaja ali daje na trg tobak, tobačne in povezane izdelke
- Poleg globe **možnost odvzema izdelkov, ki so predmet prekrška**

Omejevanje arom v elektronskih cigaretah

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

- **Omejitev privlačnih arom (z izjemo tobačnih) v elektronskih cigaretah.** MZ bo s pravilnikom (9 mesecev po uveljavitvi zakona) po vzoru **Nizozemske** določilo tiste tobačne arome oz. spojine, ki bodo v tekočinah oz. polnilih za elektronske cigarete edine dovoljene
- Arome zmanjšujejo zaznavanje škodljivosti in **povečujejo pripravljenosti poskusiti izdelek**, naredijo aerosol prijetnejši za vdihavanje oziroma **izdelek prijetnejši za uporabo**, kar olajša začetek in nadaljevanje uporabe.
- Zaradi privlačnih arom so elektronske cigarete lahko **napačno zaznane kot manj škodljive** od klasičnih cigaret ali celo kot neškodljive.
- **Zaščititi želimo zdravje otrok in mladostnikov in vseh drugih uporabnikov**, ki vdihavajo škodljive snovi v aerosolu elektronskih cigaret.
- Arome imajo **lahko hude škodljive zdravstvene učinke**, predvsem na zdravje dihal.

Omejevanje arom v elektronskih cigaretah

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Omejitev arom so že uvedle: **Avstrija**, **Litva** (vse arome, razen tobačnih), **Finska** (vse arome, razen tobačnih), **Estonija** (prepoved mentola), **Danska** (vse arome razen tobačnih in mentola), **Madžarska** (vse arome), **Nizozemska** (vse arome, razen določenih tobačnih so prepovedane od 1. 1. 2023), **Norveška** pa v celoti prepoveduje prodajo elektronskih cigaret.

Švedski parlament je že odobril omejitev vseh arom razen tobačnih, **Španija**, **Latvija** in **Slovaška** pa omejitev arom v EC načrtujejo.

Elektronske cigarete brez nikotina

- Izenačujemo obravnavo elektronskih cigaret in tekočin oziroma polnil z nikotinom in brez nikotina:
- uradno obvestilo, ki ga je potrebno predložiti NLZOH 6 mesecev pred nameravanim dajanjem na trg in mora tudi za breznikotinske tekočine vsebovati podatke o vseh sestavinah in njihovih količinah, toksikološke podatke, opis postopka izdelave...
- prepovedi dodajanja vitaminov, kofeina, tavrina tudi v breznikotinskih tekočinah
- zagotavljanje da teh izdelkov ne morejo uporabljati otroci in druge določbe, ki so za elektronske cigarete in tekočine z nikotinom predpisane na ravni EU.

Prepoved kadilnic

- **Popolna zaščita prebivalcev pred izpostavljenostjo tobačnemu dimu v zaprtih javnih in delovnih prostorih v skladu z 8. členom Okvirne konvencije SZO za nadzor nad tobakom (FCTC), katere pogodbenica smo že od 2005 in uresničevanje Strategije**
- ZIRS: v obdobju 2014-2019 določila, ki jih mora izpolnjevati kadilnica ob inšpekcijskih nadzorih niso bila ustrezna v 26% - 51%
- **Prepoved kadilnic so uvedle:** Bolgarija, Ciper, Grčija, Madžarska, Irska, Malta, Norveška, Romunija, Španija, in Velika Britanija. **Tudi v Italiji** je zdravstveni minister že naznanil prepoved kadilnic.

Črni trg?

- Priljubljen argument nasprotnikov ukrepov omejevanja tobačnih in povezanih izdelkov
- Črni trg oz. ilegalna trgovina je že desetletja stalnica in ga države članice EU preprečujejo tako na nacionalni ravni, kot z medsebojnim sodelovanjem na ravni EU in mednarodni svetovni ravni
- Prav za preprečevanje črnega trga dodajamo nova ukrepa: prepoved uvoza iz tretjih držav in prepoved prodaje s strani posameznikov. Nadzor bo izvajal FURS, ki bo posameznike visoko oglobil in jim odvzel izdelke.

Javna razprava

- Do včeraj smo prejeli 70 odzivov, od katerih jih je 52 v podporo spremembam zakona
- NIJZ in NVO predlagajo še strožje ukrepe: npr. dodatno omejevanje števila prodajnih mest, prepoved tobaka za žvečenje in njuhanje, dodatno omejevanje kajenja v odprtih prostorih (pred vhodi v stavbe, športna igrišča, parki, bazeni...)

Namesto zaključka

Najpogostejši argumenti nasprotnikov novele:

- **Argument:** pojav črnega trga
- **Argument:** kadilcem elektronske cigarete pomagajo pri opuščanju kajenja
- **Posledice:** zdravstveni učinki na dihala, bolezen pljuč, draži dihala, privede do pojava astme, sproža alergijske reakcije, ima strupene učinke na celice in dedni material